

♥ LAVLANDS-TAPIR

Måske tænker du, at tapiren er i familie med grisen eller myreslugeren på grund af dens sjove lange næse – men faktisk er den i familie med næsehornet og hesten.

Tapiren kan veje hele 225 kg, og den kan blive næsten 2 meter lang. Vidste du, at den har fire tæer på hvert forben? Det er lidt skørt, når nu den er i familie med hesten, som jo har én hov på hvert forben. En fuldvoksen tapir

er ensfarvet, men ungerne er sribede. Så har de nemmere ved at gemme sig blandt træer og buske – og det bliver sværere for glubske rovdyr som jaguaren at finde dem.

Den lidt sjove, lange snude er blød, hvilket gør det nemt for tapiren at samle græs og bær. Den lange snude fungerer også rigtig godt som snorkel, når tapiren svømmer rundt i Amazonfloden.

PATTEDYR

Levested: Ca. 2 m

Længde: Ca. 2 m

Vægt: 225 kg

Levetid: 35 år i fangenskab

Føde: Er planteædende, bruger sin fleksible næse til at spise blade, skud, små grene osv.

Hvorfor er den truet?:

Tab af levesteder, fordi der bygges byer og laves landbrug

Så mange er tilbage:

Ukendt - men vi ved, at de bliver færre og færre

MYRESLUGER

Der er en god grund til, at myreslugeren har fået sit navn. De store myreslugere, der kan veje over 60 kg, kan spise 30.000 myrer på én dag!

Vidste du, at myreslugeren ikke har nogen tænder? Den bruger sin lange klæbrige tunge til at fange og sluge den daglige dosis myrer.

Myreslugerens tunge udskiller noget slim, som gør, at myrerne sidder hjælpeløst fast.

På dens forben har myreslugeren knivskarpe kløer, som den bruger til at grave sig ind til myrerne - men faktisk er de så skarpe, at den er nødt til at gå på knoerne for at undgå at stikke sig selv.

PATTEDYR

Levested: Amazonas

Længde: Ca 2 meter

Vægt: 40-60 kg

Levetid: 14-16 år

Føde: Myrer og termitter

Hvorfor er den truet?:

Tab af levesteder pga. brand og landbrug. Derudover bliver de jagtet både for mad og fordi nogle anser dem som skadedyr. En del myreslugere dør også i trafikken.

Så mange er tilbage:
5000 cirka, tror man.

♥ KÆMPEØDDER

Vidste du, at kæmpeodderen er et flokdyr? Den er meget social og danner små familiegrupper på op til 8 medlemmer.

Kæmpeodderen lever i vand - og det kan man faktisk godt se på den. Den er god til at svømme gennem vandet med sin lange, slanke krop. Mellem tæerne har den svømmehud - det er lidt ligesom at have svømmefødder på både

hænder og fødder! Når den dykker, kan den lukke for næseborene, så den ikke får vand i næsen. Kæmpeodderen behøver derfor ikke at have dykkermaske på.

Kæmpeodderen spiser mest fisk. Men den er faktisk så modig, at den indimellem også kan finde på at spise en anakonda eller en kaiman.

PATTEDYR

Levested: Amazonas

Længde: 1,7 meter

Vægt: 26-32 kg

Levetid: Op til 17 år - i naturen normalt cirka 8 år

Føde: Fisk

Hvorfor er den truet?: Krybskytteri, konflikter med mennesker og tab af habitat.

Så mange er tilbage: Man mener, der er under 5000 tilbage, og der bliver færre og færre.

♥ SØRT KAIMAN

Den sorte kaiman er faktisk en slags krokodille. Den har op til 80 tænder, som den skifter cirka 40 gange i løbet af sit liv. Det er 3.200 tænder. Vi mennesker får ca. 52.

Vidste du, at kaimanens tænder ikke kan skære byttet over? Den kan faktisk heller ikke tygge byttet. Den kan kun bruge tænderne til at holde byttet fast med. Hvis den ikke sluger dyret helt, så kan den lave et "dødsrul" for at

flå byttet i mindre stykker, så den kan sluge det. Her bider den sig fast i kødet og ruller rundt om sig selv, indtil den får en luns af.

Den sorte kaiman kan gå hele to år uden føde! Forestil dig lige det, ingen mad i to år! Og så sluger den sten, ligesom fugle, som maven bruger til at mose og mase det hele dyr den lige har slugt.

KRYBDYR

Levested: Amazonas

Længde: Ca. 4 meter

Vægt: Op til 400 - 500 kg

Levetid: Lever mellem 50 og 80 år.

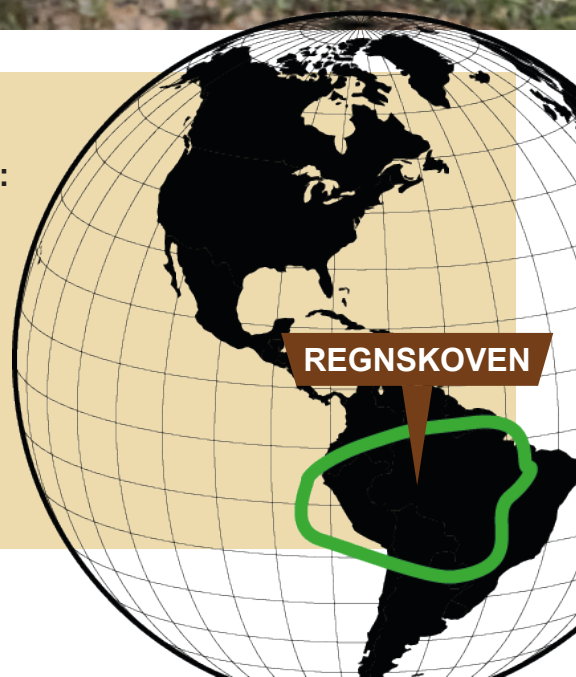
Føde: Alle dyr den kan fange, og nedlægge, også mindre medlemmer af dens egen art.

Hvorfor er den truet?:

Tab af levesteder, fordi der bygges byer og laves landbrug. Den sorte kaiman jages også for dens smukke, sorte skind.

Så mange er tilbage: Ukendt!

♥ ORINOCOKROKODILLE

Orinocokrokodillen er den mest truede af alle krokodiller. Selvom den er kæmpestor, er den et krybdyr, ligesom f.eks. skildpadden og firbenet er. Krybdyr er det, man kalder "vekselvarme". Det betyder, at de ikke selv kan holde sig varme, men bliver nødt til at ligge i solen for at blive varmet op.

Vidste du, at orinocokrokodillen har indbyggede dykkerbriller? Den har nemlig et slags gennemsigtigt øjenlåg, som beskytter øjet, når krokodillen dykker under vandet - så den glemmer aldrig sine dykkerbriller derhjemme. Smart!

KRYBDYR

Levested: Amazonas

Længde: 4-5 meter

Vægt: 380 kg (hanner) og 225 kg for hunner

Levetid: 70-80 år

Føde: Mest store rovfisk, men også pattedyr og andre krybdyr.

Hvorfor er den truet?:

Orinocokrokodillen er blevet jagtet voldsomt for sit skind.

Så mange er tilbage: fra 90 til 250.000 - det er svært at estimere, derfor det store spænd.

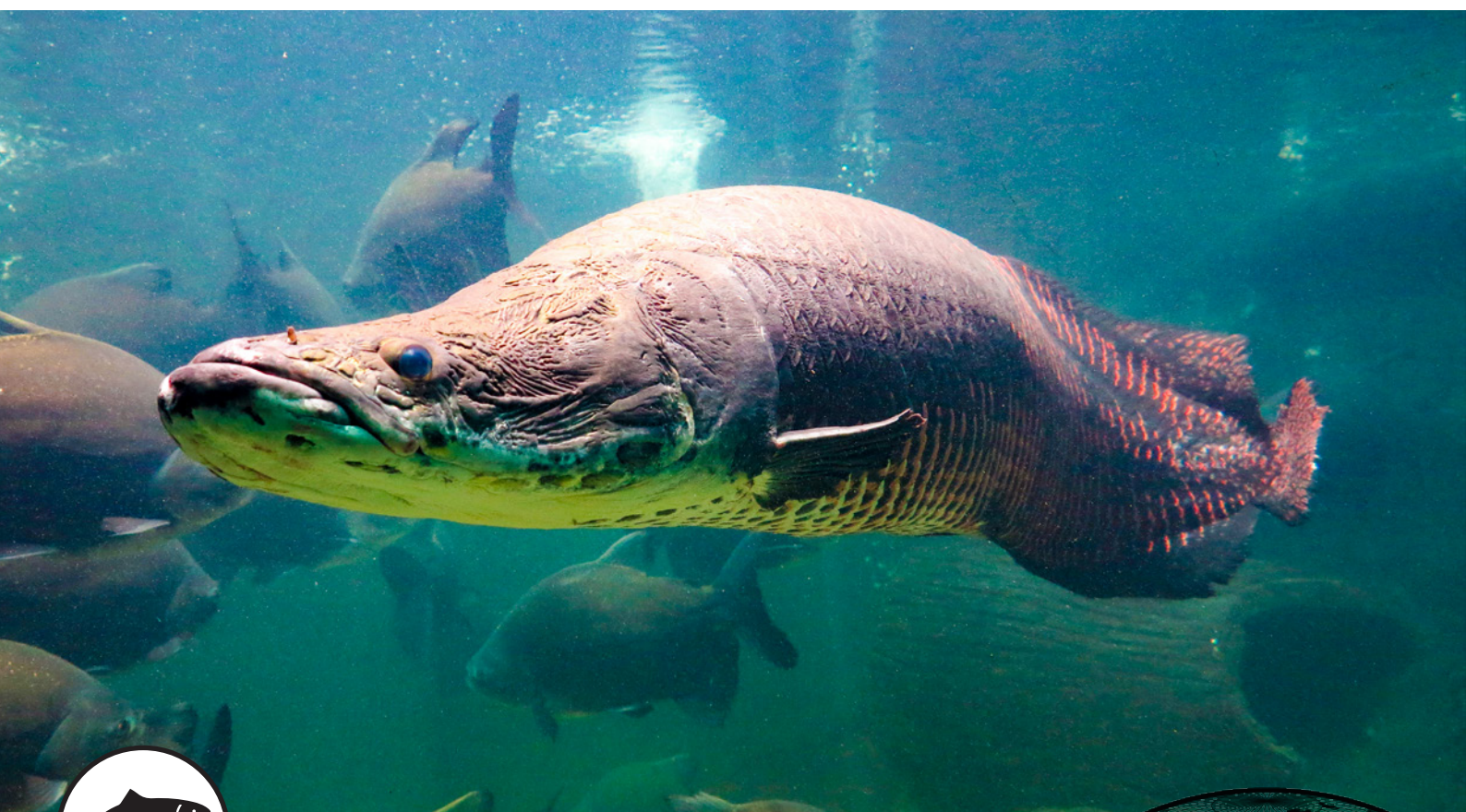

♥ ARAPAIMA

Arapaimaen er en virkelig stor fisk. Vidste du, at den kan blive op til 2,5 meter lang, og veje lige så meget som 4-5 piger fra 0. klasse.

Den har enormt tykke skæl, der er så hårde, at de kan bruges som neglefil. Det gør, at den ikke har særligt mange fjender, der kan finde på at spise den. Det er kun store krokodiller og mennesker, den skal være bange for.

Den har meget små gæller og kan derfor kun være under vandet i 20 minutter ad gangen. Til gengæld har den faktisk en slags lunge, som den kan trække vejret med, ved at indånde luft fra overfladen gennem munden. Så her har vi rent faktisk en fisk, der kan drukne.

FISK

Levested: Amazonas

Længde: 2,5 meter

Vægt: Ca. 100 kg

Levetid: Ca. 20 år

Føde: Andre fisk, fugle og pattedyr tæt på bredden.

Hvorfor er den truet?:

Overfiskeri

Så mange er tilbage:

Usikkert, måske 5000

♥ BLÅSTRUBET ARA

Der findes mindst 17 forskellige slags ara'er, og den blåstrubede ara er en af dem. Faktisk troede man, at den blåstrubede ara var uddød, men for næsten 30 år siden fandt man den igen.

Selvom den blåstrubede ara er meget truet, og der ikke er særlig mange tilbage af dem, er der mange, der arbejder på at hjælpe dem. Mange private kvægbønder hjælper med at plante træer og sætter redekasser op, som araerne

kan bo i. Førhen brugte de lokale indianere fuglens smukke blå fjer som pynt på deres hovedbeklædning. I dag forsøger man at bruge kunstige fjer i stedet.

Har du tænkt på, at når en papegøje, f.eks. en ara, spiser, så bruger den faktisk fødderne til at holde maden? Den har jo ingen hænder, for de er blevet til vinger. Forestil dig, at du skulle spise rugbrødsadder ved at holde dem med træerne!

FUGL

Levested: Amazonas

Længde: 85 cm

Vægt: 900-1100 g

Levetid: Op til 50 år!

Føde: Palmefrugter

Hvorfor er den truet?:

Rigtig mange blåstrubet ara er blevet fanget og solgt som kæledyr. Og så får den færre og færre levesteder, fordi de omdannes til landbrug.

Så mange er tilbage:
50-249

Udarbejdet i samarbejde med:

**Aalborg
zoo**

FLØDDELFIN

Du troede måske, at der kun fandtes delfiner i havet. Men vidste du, at der faktisk findes ferskvandsdelfiner, som lever i floder. Den lyserøde floddelfin bor f.eks. i Amazonas floder.

De fødes grå, men med tiden bliver deres hud lyserød. Nogle mener, det er fra alle de gange, de har været i kamp med hinanden, de får et slags lyserødt ar. Andre mener, det er for bedre at kunne gemme sig i det mudder, der findes i floderne - så rovdyr ikke kan se dem.

Floddelfinen har ingen rygfinne, ligesom andre delfiner, og den har også en meget lang snude. Det er den nødt til at have for at kunne fange mad mellem alle de snoede træerødder, der findes i Amazonfloden.

Hvordan finder floddelfinen mad i det mudrede vand? Den ser faktisk med elektrisk strøm i stedet for øjnene. Det lyder næsten som superkræfter.

PATTEDYR

Levested: Amazonas

Længde: Ca. 2,5 m

Vægt: Ca. 200 kg

Levetid: Ca. 18 år

Føde: Fisk

Hvorfor er den truet?:

Forstyrrelse af levesteder fordi der bygges byer, dæmninger, laves minedrift eller udvindes olie. Forurening er også en farlig trussel.

Så mange er tilbage:
23.000-39.000

Udarbejdet i samarbejde med:

**Aalborg
zoo**

♥ INDIGO ARA

En indigo ara lever først og fremmest af palmenødder. Det er en lille frugt eller nød, som vokser på nogle specielle palmetræer. En voksen indigo ara kan spise 350 palmenødder om dagen. For at finde så mange, må den bruge mange timer om dagen på at lede efter mad og spise.

Araer danner par for livet. Når en ara er 3-4 år gammel, finder den sin partner. De hjælper hinanden med at bygge rede, ruge æg ud og passe ungerne. De hjælper også hinanden ved at deles om maden og pleje hinandens fjer.

FUGL

Levested: Amazonas

Længde: 70-75 cm

Vægt: 950 g

Levetid: 30-50 år

Føde: Palmenødder

Hvorfor er den truet?:

Ligesom den blåstrubede ara, bliver indigo ara også fanget og solgt som kæledyr

Så mange er tilbage:
250-999

♥ JAGUAR

Vidste du, at på et lokalt sydamerikansk sprog betyder "jaguar" "den, som dræber i ét spring"? Jaguaren er da også et vildt rovdyr, som spiser næsten hvad som helst. Hjorte, krybdyr og kapivarer spiser den gerne. Den kan dog også at finde på at jage en tapir. Tapiren er det største dyr i Sydamerika og vejer dobbelt så meget som en jaguar!

Nogle gange er den endda så modig, at den jager kaimaner!

Jaguaren kan jage og spise disse store dyr, fordi den har det kraftigste bid af alle i kattefamilien. Dens kæber og tænder er stærke nok til at bide gennem en skildpaddes skjold.

PATTEDYR

Levested: Amazonas

Længde: 1,2-2 meter (uden hale)

Vægt: 56-96 kg (hanner kan veje helt op til 120 kg)

Levetid: 10-15 år

Føde: Kød

Hvorfor er den truet?: Fordi skovene den bor i fældes og laves til regnskov og fordi den jages af krybskytter.

Så mange er tilbage: 15.000-170.000

BLADSKÆRERMYSRER

Bladskærermysren lever i store kolonier på cirka 10 millioner myrer – næsten dobbelt så mange, som der er mennesker i Danmark. Deres hule kan være helt op til 6 meter dyb, så dyb at en giraf kan stå oprejst i den, hvis det ikke var fordi hulen bestod af små smalle gange.

Der findes fire forskellige typer af Bladskærermysren: dronningen, soldaterne, arbejderne og gartneren. Arbejderne er der flest af og det er dem, der hver dag tager ud for at finde blade, som de skærer stykker af. Til at skære stykkerne af bruger de deres kraftige kæber. Bagefter

bærer de dem hjem til kolonien. Nogle gange skal de gå op til 60 meter. Det lyder måske ikke af meget, men hvis myren var på størrelse med et menneske, ville det svare til at vi skulle gå 15 km mens vi bar 400 kg med tænderne.

Bladskærermysren spiser ikke de blade de høster. Når de kommer hjem, tygger gartnerne dem i mindre stykker og "fodrer" dem til den svamp som de dyrker inde i kolonien. Som tak laver svampen noget "mad" som myrerne lever af. Bladskærermysren er altså en slags landmand, der dyrker sin egen mad.

INSEKT

Levested: Amazonas regnskov

Længde: Dronningen - ca. 2,5 cm. Soldaterne - ca. 0,5 cm.
Arbejder/gartner - 3 mm

Vægt: Mellem 0,03 og 0,01 g

Levetid: Dronningen op til 15 år, andre 1 - 2 år

Føde: Den svamp, der vokser i myretuen

DØVENDYR

Vidste du at dovendyret er verdens langsomste pattedyr. Måske tænker du, at den ikke laver andet end at sove, men faktisk sover den kun 10 timer om dagen - katten sover mellem 12 og 16 timer. Den bruger næsten hele sit liv med hovedet hængende nedad - det er ret mange år med hovedet nedad, når nu den kan leve i 40 år.

Den bevæger sig SÅ langsomt, at der vokser alger på dens pels. Med alger i pelsen kan den nemt gemme sig i træerne, så den ikke bliver

opdaget af et sulten rovdyr som jaguaren eller en slange.

Dovendyret er bedst til at klatre i træer, når den bevæger sig på jorden, er den faktisk ret klodset. Til gengæld er den rigtig god til at svømme. Men selv i træerne er den langsom og kan kun flytte sig 38 meter på en dag. Dovendyret er faktisk så langsomt, at det tager mange timer at gå på toilettet. Til gengæld gør den det kun hver anden uge. Ja den er faktisk så doven, at når den dør... så bliver den hængende i træet.

PATTEDYR

Levested: Amazonas regnskov

Længde: Op til 80 cm

Vægt: Op til 6 kg

Levetid: Op til 40 år

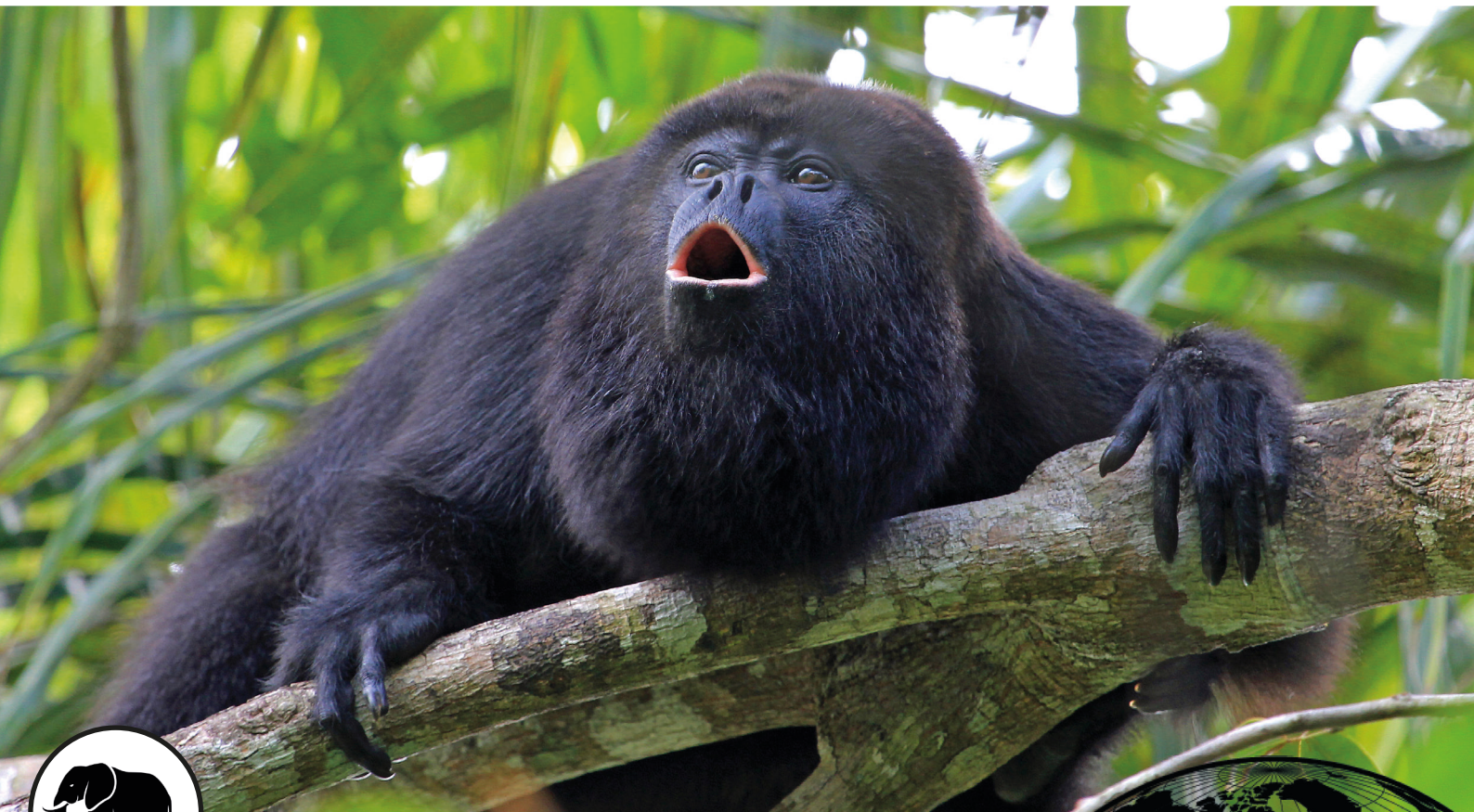
Føde: Insekter, orme, larver osv.

BRØLEABE

Brøleaben er kendt for sit høje brøl, der ofte kommer tidligt om morgenen. Vidste du, at dens brøl kan høres på flere kilometers afstand - selv gennem den tætte jungle? Så tænker du nok, hvorfor skal de dog brøle så højt? Det gør de for at jage andre dyr væk fra deres territorium, samtidig med de bruger brølet til at kommunikere med de andre brøleaber i flokken.

Brøleaberne lever i flok på 5 til 20 aber, hvor den ældste han-abe leder og bestemmer over de andre medlemmer. Hver han-abe har ofte mere end tre til fire hunner som kone. Hvis der er mindre end tre hunner per han, jager de ældre hanner de yngre hanner væk fra flokken.

PATTEDYR

Levested: Amazonas

Længde: 90 cm

Vægt: 10 kg

Levetid: 15 - 20 år

Føde: Blade og frugter

BASILISK

Vidste du at basilisken også kaldes for Jesus Firben? Det gør den fordi øglen kan løbe på vandet! Faktisk kan den løbe hele 12 km/t på vandet. Og hvordan gør den så det? Jo den spreder huden mellem dens bagerste fødder, og så bruger den sin hale til at holde balancen

når den rejser sig op – og så er det ellers bare afsted, væk fra det rovdyr, der er i hælene på den.

Basilisken kan holde vejret under vand i 30 minutter! Hvor lang tid kan du holde vejret?

PADDE

Levested: Amazonas regnskov

Længde: Ca. 25 cm

Vægt: 200 g

Levetid: Op til 10 år

Føde: Er altædende, insekter, larver, gnavere, frugter og blomster

ANAKONDA

Anakondaen er verdens stærkeste og tungeste slange. Den kan blive op til ni meter lang og være så tyk som et traktordæk. Den enorme slange kan komme op og veje det samme som tre voksne mænd.

Anakondaen er en kvælerslange, der fanger og dræber sit bytte med rå muskelkraft. Efterfølgende tygger den ikke sin mad, men

sluger dyret i én enkelt bid. Heldigvis spiser anakondaen ikke så ofte. Den kan nemlig overleve helt op til to år, før den er sulten igen.

Vidste du, at hunanakondaen ikke lægger æg, som de fleste andre slanger? Hun beholder æggene inde i kroppen indtil de er klækket. Efter et halvt år føder hun ca. 100 levende unger.

KRYBDYR

Levested: Amazonas

Længde: Ca. 5-9 meter

Vægt: 100 kg

Levetid: 10 år i naturen og 30 år i fangenskab

Føde: Fisk, fugle og pattedyr

AGATUDSE

Agatudsen er en af verdens største tudser, og en fuldvoksen tudse kan blive 25 cm lang og veje hele 1,5 kg. Vidste du, at agatudsen i løbet af 6 måneder fra haletudse til frø øger sin vægt 10.000 gange? Forestil dig, hvis vi gjorde det. Så ville vi veje det samme som en blåhval, når vi var 6 måneder og stadig lå i barnevognen.

En huntudse kan lægge op til 30.000 æg i løbet af et par dage, og når haletudserne klækkes, kan de finde på at spise andre agatudseæg, dog ikke deres søskende. Heldigt!

Udover at være kæmpe stor er agatudsen også giftig - og har desuden indtaget Australien. Her bor der nu flere agatudser end mennesker. Man gætter på 1,5 milliarder tudser.

PADDE

Levested: Amazonas

Længde: Ca. 15 cm.

Vægt: 1,5 kg

Levetid: Omkring 10-15 år

Føde: Stort set alle dyr, der er mindre end dem selv, insekter, pattedyr, reptiler, fugle osv.

ELEKTRISK ÅL

Vidste du, at den elektriske ål kan afgive stød op til 8 timer efter den er død? Så selv når den er død er den farlig.

En stor elektrisk ål kan udsende strømstød på over 600 volt. Strømmen er så kraftig, at den kan slå et mindre byttedyr ihjel, og lamme et større. Deres tykke hud beskytter dem selv

mod at få strøm - men har de en rift i huden får de faktisk selv stød. Av...

Ud over at bruge elektriciteten til at lamme mindre fisk, for at spise dem - så bruger den faktisk strømmen til at se med. Lidt ligesom floddelfiner gør.

FISK

Levested: Amazonas regnskov

Længde: Op til 2 m

Vægt: Ca. 20 kg

Levetid: I fangskab mellem 10 - 20 år

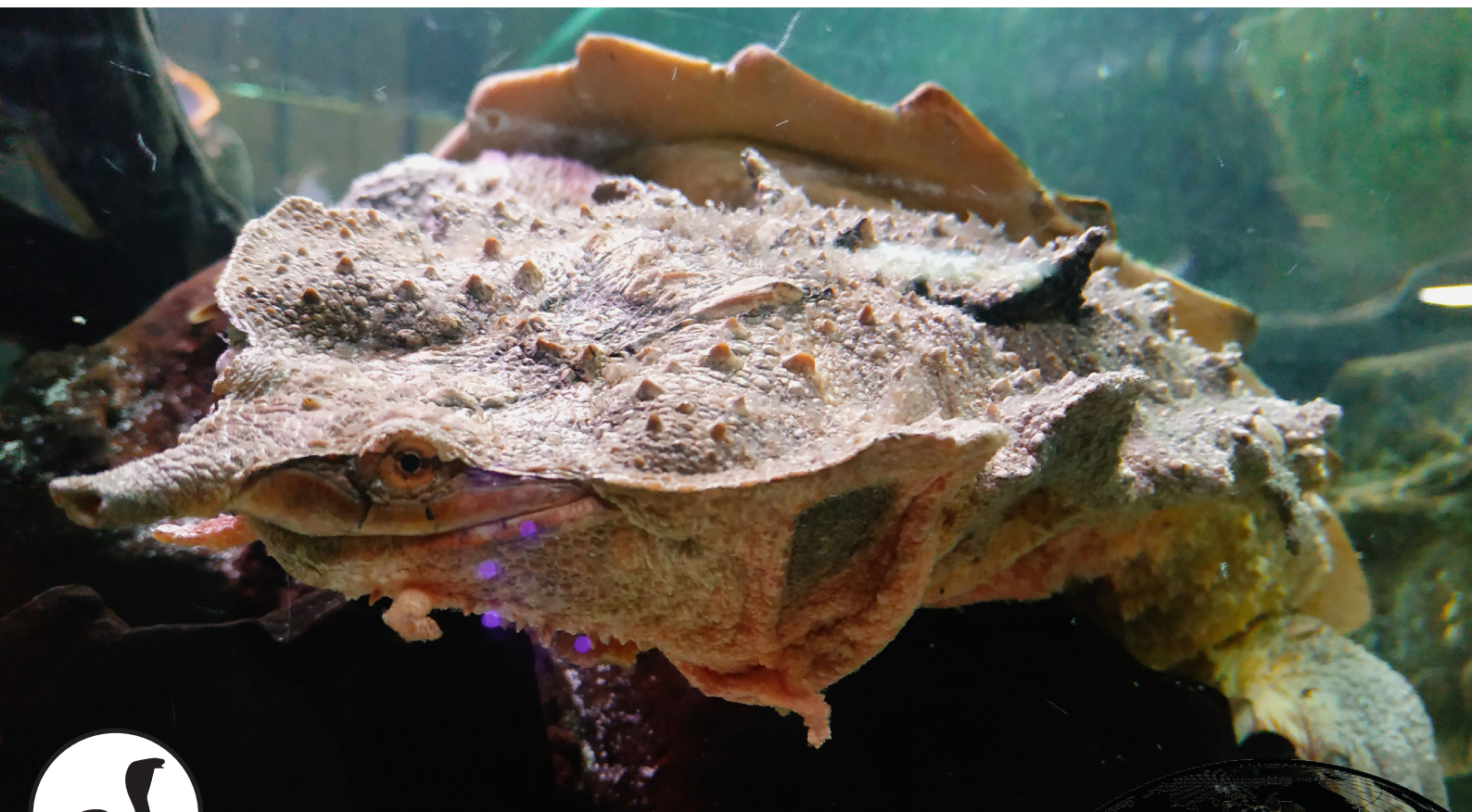
Føde: Små fisk og pattedyr

FRYNSESKILDPADDE

Den ligner lidt en sten, der smiler – og som har en lang grisetryne. Men vidste du, at Frynseskildpadden kan ligge helt stille i flere timer og vente på sit bytte? Kommer der en fisk forbi strækker den sin lange hals frem, åbner munden og suger lynhurtigt fisken ned i én stor mundfuld - som en støvsuger.

Du vil næsten aldrig se en Frynseskildpade på land, kun når den skal lægge sine æg. Og når den gør det, så laver den lige nogle falske redder rundt omkring for at narre sulte rovdyr på jagt efter et lækkert skildpadeæg!

KRYBDYR

Levested: Amazonas regnskov

Længde: 45 cm

Vægt: Ca. 15 kg

Levetid: 40 - 75 år

Føde: Små vandlevende hvirvelløse dyr og fisk

KAPIVAR

Kapivaren er verdens største gnaver. Den er faktisk i familie med de marsvin mange børn har derhjemme.

Den "fanger" sin mad imens den svømmer rundt i Amazonas floden. Vidste du, at den spiser sin egne pøller? Det gør mange gnavere faktisk, for at få ALT det gode ud af maden.

Kapivaren er rigtig god til at svømme og har svømmehud mellem sine kløer. Faktisk er den så vant til at være i vand, at den kan finde på at tage en lur i vandet - den sørger bare for at holde

næsen over vandet. Får du vand i ørene når du bader? Det behøver kapivaren ikke bekymre sig om, den folder nemlig ørerne tilbage når den dykker under vandet – den kan holde vejret under vandet i næsten 5 minutter.

Selvom den har svømmehud, så kan den også løbe virkelig hurtig på land - faktisk kan den løbe 35 km/t. Selvom den lyder lille og sød og er i familie med marsvin og rotter, så kan den veje lige så meget som et menneske, 70 kg og blive 130 cm lang. Forestil dig en rotte på 70 kg?!

PATTEDYR

Levested: Amazonas regnskov

Længde: 130 cm

Vægt: 70 - 90 kg

Levetid: 7 - 10 år i naturen, op til 12 år i fangeskab

Føde: Er planteædende, mest græs og vandplanter

KÆMPETUKAN

Kæmpetukanen er den største af alle tukaner og dens store orange næb kan blive 19 cm langt. Det er det samme som en iPad mini. Selvom det er stort, så vejer det ikke særlig meget - da det er lavet af det samme som vores negle. Der er også en masse små huller i næbbet, som gør det let.

Har tukanen det for varmt lader den mere blod komme til næbbet, på den måde kan den

komme af med varme - det er derfor næbbet er så stort. Men næbbet bliver også hurtigt koldt når det bliver køligt i junglen om natten. Derfor gemmer den sit næb under vingerne, så den kan holde varmen mens den sover.

Vidste du at kæmpetukanen faktisk er ret dårlig til at flyve? Derfor hopper den mest bare fra træ til træ, eller basker voldsomt med vingerne for bagefter at dale ned til et nyt træ.

FUGL

Levested: Amazonas regnskov

Længde: Ca. 60 cm

Vægt: Ca. 800 g

Levetid: 18 - 20 år

Føde: Små dyr, insekter, firben og frugter

RØD PIRATFISK

De fleste tror at piratfisk er meget farlige, men i virkeligheden er de nogle skvat, der flygter når et menneske hopper i vandet til dem. Faktisk lever de mest af snegle og småfisk. Det er kun hvis der er mangel på føde, at de i flok kan finde på at spise større dyr.

Vidste du at piratfisken faktisk er kannibal? Den kan godt finde på at spise et af sine egne familiemedlemmer, især en af dens egne unger!

Dens tænder er lige så skarpe som barberblade, og dens kæbe er virkelig stærk - derfor kan den nemt bide en finger af. Men tænderne bliver hele tiden slidt, så den har altid rokketænder.

FISK

Levested: Amazonas regnskov

Længde: 20 - 30 cm

Vægt: 1 - 3 kg

Levetid: Ca. 10 år

Føde: Insekter, fisk og andre smådyr

SCHLEGELS LANSESLANGE

Lanseslangen er en meget giftig slange - heldigt at den bor i Amazonas regnskov. De sjove øjenvipper er i virkeligheden skæl, og hjælper slangen med at skjule sig i træer og buske.

Vidste du, at når slangen stikker sin todelte tunge ud – så gør den det for at opsamle dufte fra dyr

omkring den. På den måde kan den få færten af et bytte der for længst har været forbi. Den bruger også spidsen af sin hale til at lokke et nemt bytte tæt på. Byttet tror nemlig at slangens farvestrålende hale er en lækker snack. Og haps! Aftensmaden er klaret.

KRYBDYR

Levested: Amazonas regnskov

Længde: 50 - 80 cm

Vægt: 250 g

Levetid: Ca. 10 år

Føde: Gnavere, frøer, firben og småfugle

